

CİNUÇEN TANRIKORUR

ZÂVİL-AŞÎRÂN
ÂYÎN-İ ŞERÎFİ

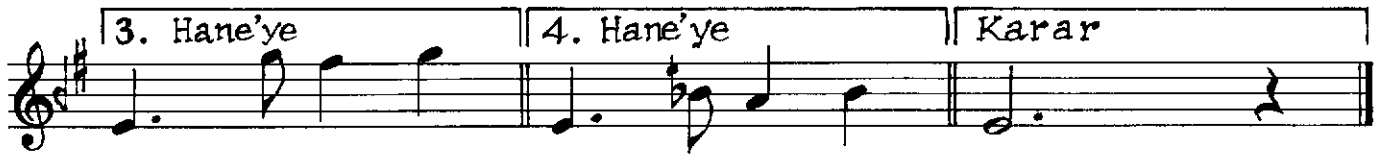
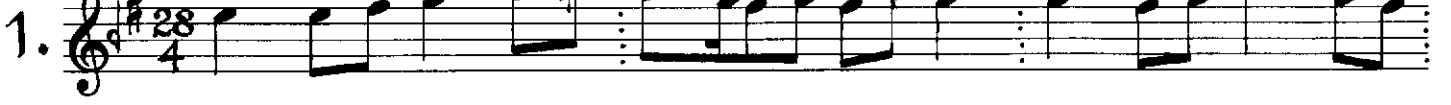
Bu âyîni ruhâniyetiyle yazdırmış olan
Pencgâh Âyîn-i Şerîfinin meçhûl bestekârına

*

İstanbul, Ekim 1997
(Beste no. 392)

ZÂVİL-AŞÎRÂN PEŞREVİ

Devrikebîr

BİRİNCİ SELÂM

Devrirevan

PER-DE BER-DÂR EY HAYÂ-TÎ CÂ-NÜ CÂN EF-ZÂ-YİMEN

HEY-Yİ HEY SULTÂ-Nİ-MEN HEY-Yİ HEY HÜNKÂ-RİMEN

GAM-KÜSÂ-RÜ HEMNİŞÎ-NÜ MÛ-Nİ-Sİ ŞEBİ-HÂ-YİMEN

HEY-Yİ HE-Yİ SULTÂ-NİMEN HEY-Yİ HEY HÜNKÂ-RİMEN

EY Şİ-NÎ-DE VAKTÛBÎ-VAKT EZ VÛCÛ-DEM NÂ-LEHÂ

HEY-Yİ HE-Yİ SULTÂ-NİMEN HEY-Yİ HEY HÜNKÂ-RİMEN

EY FÛKENDE Â-TEŞÎ DER-CÛMLE-Î ECC-ZÂ-YİMEN

HEY-Yİ HEYİ RÂ-NÂ-YİMEN HEY-Yİ HE-Yİ ZÎ-BÂ-YİMEN

İM-ŞEBEZ ŞEBHÂ-Yİ TEN-HÂ İS-Tİ RAH-MÎ KÜNBIYÂ

HEY-Yİ HEY HEY YÂ-RİMEN HEY-Yİ HEY HEY MÎ-RİMEN

TÂ- BE HÂ- NEM BER TÜİM- ŞEB DEF- TERİ SEV- DÂ- YI-MEN

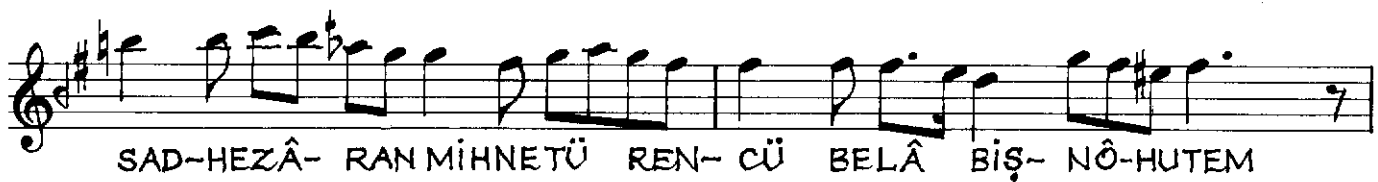
HEY-Yİ HE- YİHEY CÂ- NIMEN HEY-Yİ HE-YİCÂ- NÂ- NI-MEN

EY Cİ-HÂ- NI Â- BUGİL TÂ MENTERÂ BIŞ- NÔ- HUTEM

HEY-Yİ HEYİ MAHHİBÛ- Bİ-MEN HEY- Yİ HE- Yİ MAKBÛ- LİMEN

SAD-HEZÂ- RAN MIHNETÛ REN- CÛ BELÂ BIŞ- NÔ- HUTEM

HEY-Yİ HEY RÂ- NÂ- Yİ-MEN HEY-Yİ HEY ZÎ- BÂ- YİMEN

ŞÂ- HI BÂ- LÂ Z'AN REVED ZÎ- RÂ Zİ-BÂ- LÂ Â- MEDEST

HEY-Yİ HEY MAHBÛ- BİMEN HEY-Yİ HEY MAKBÛ- LİMEN

SÛ- Yİ AS- LÎ HÎ- ŞİTÂ- ZEM K'AS-Lİ RÂ BIŞİ NÔ- HUTEM

HEY- Yİ HEY YÂR CÂ- NIMEN HEY-Yİ HEY DOST MÎ- RİMEN

Terennüm

İKİNCİ SELÂM

Evfer

Â- HI SUL- TÂ- NI- MENÎ
Â- HI DER MEN Bİ- DEMÎ

NÎ SUL- TÂ- NI- MENÎ
MÎ MEN ZİN- DE SEVEM

(saz) EN- DER Dİ- LÜCAN
YEK- Kİ CAN Çİ SEVED

CAN İ- MÂ- NI- MENÎ
VED SAD CÂ- NI- MENÎ

Â- HI SÎ- MÎN MÎN ZE- KA NÂ
Â- HI İN KA- KA- LE- Bİ FER-

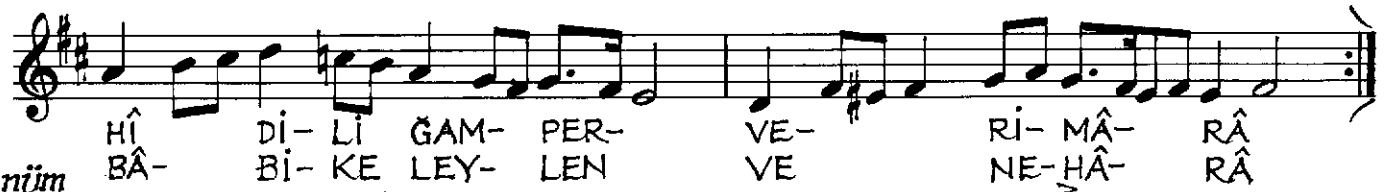
NÂ SEN- SEN- Gİ Dİ- LÂ
FER- SÜ- SÜ- DE GEREZ

(saz) LÂ- LÂ- LE- İ- ZÂ- RÂ
KÜ- KÜ- Yİ- TÜ DÜR EST

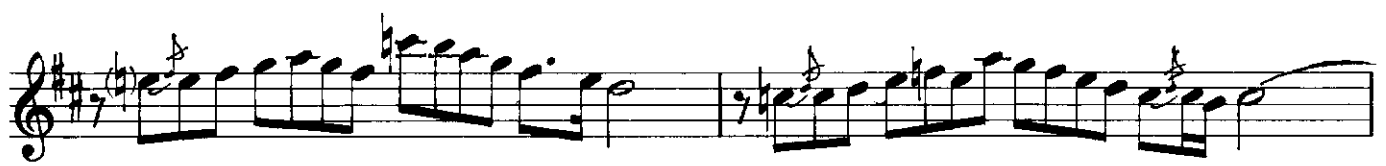

HO-SUKÜN KÜN BE-NI-GÂ- HÎ
EL KAL- KAL- BÎ/'A- LÂ BÂ-

HÎ DI-LI GAM-PER- VE- RI-MÂ- RÂ
BÂ- BÎ-KE LEY- LEN VE NE-HÂ- RÂ

Terennüm

28

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devrikebîr

28

ÇÜN HE- ME YÂ

RÂ- NI- MÂ RE- Fİ-TEN

TEN- DÜ TEN- HÂ

MAN- DİM BE- Lİ YÂ- Rİ MEN

YÂ- Rİ TEN- HÂ

MAN- DE- GÂN- RÂ

DEM- BE- DEM MÎ-

HAN- DİM BE- Lİ Mİ- Rİ- MEN

CÜM- LE YÂ- RÂN

ÇÜ- ÇÜN HAYÂ- LEZ

Musical staff 1: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 7/8. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: PÎ- ȘI- MÂ BER-

Musical staff 2: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 7/8. The melody continues with eighth and sixteenth notes. The lyrics are: HAS- SI-TEND *pp* BE-LI CÂ- NIM

Musical staff 3: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 7/8. The melody continues with eighth and sixteenth notes. The lyrics are: MA HA-YÂ- LÎ

Musical staff 4: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 7/8. The melody continues with eighth and sixteenth notes. The lyrics are: YA- RÎ HOD- RÂ

Musical staff 5: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 7/8. The melody continues with eighth and sixteenth notes. The lyrics are: PÎ- ȘI HOD BEN- ȘAN-

Musical staff 6: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 7/8. The melody continues with eighth and sixteenth notes. The lyrics are: DÎM 10/8 Â- HICÂNIMEN CÂ- NÂ- NI-MEN

Terennüm

Musical staff 7: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 7/8. The melody continues with eighth and sixteenth notes.

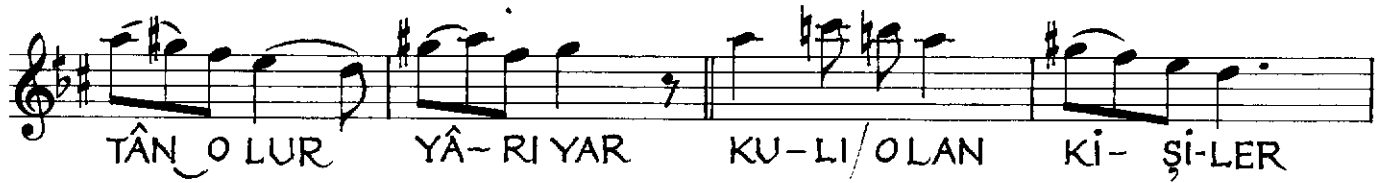
Musical staff 8: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 7/8. The melody continues with eighth and sixteenth notes.

Musical staff 9: Treble clef, key signature of one sharp (F#), time signature of 6/8. The melody continues with eighth and sixteenth notes.

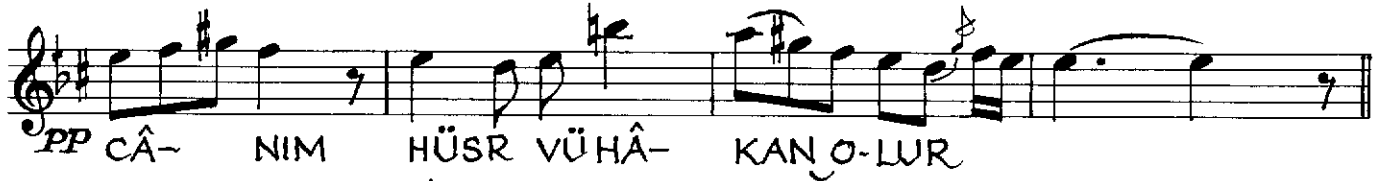
Yürüksemâî

EY KİHEZÂR Â- FERİN ÂH BU NİCE SUL-

TÂN O LUR YÂ- RIYAR KU-LI/OLAN Kİ- Şİ-LER

pp CÂ- NİM HÜSR VÜHÂ- KAN O-LUR

HER Kİ BUGÜN VE- LE-DE ÂH İ- NANUBEN

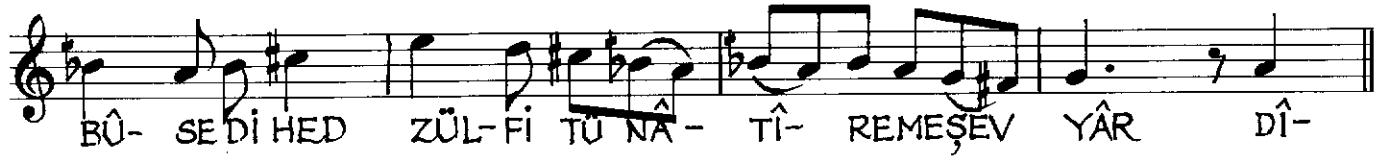
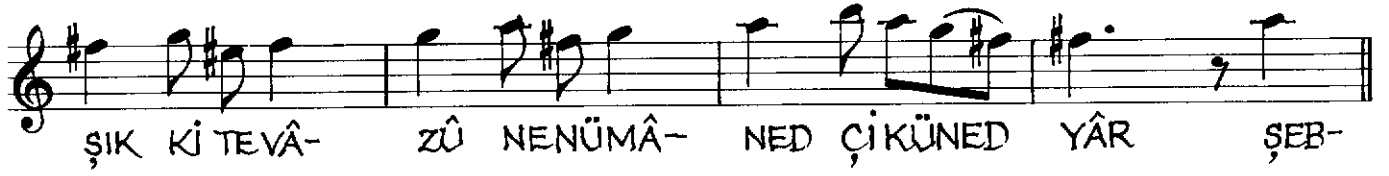
YÜZ SÜRE YÂ- RIYAR YOH SULİSE BÂÛ O-LUR

CÂ- NİM BÂÛ İ-SE SUL- TÂN O-LUR

Terennüm

Terennüm

Â- HI MĪNEL AŞ-KI VEHÂ- LÂ- TI- HÎ

DOS-TU MĪNEL AŞ-KI VEHÂ- LÂ- TI- HÎ

AĦ- RAKA KAL- BĪ BĪ HARÂ- RÂ- TI- HÎ

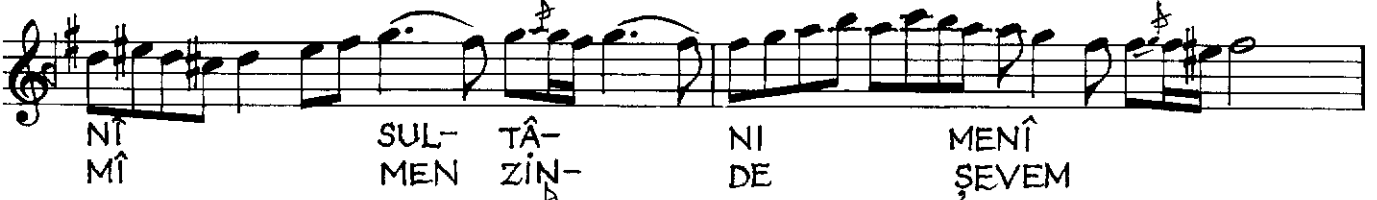
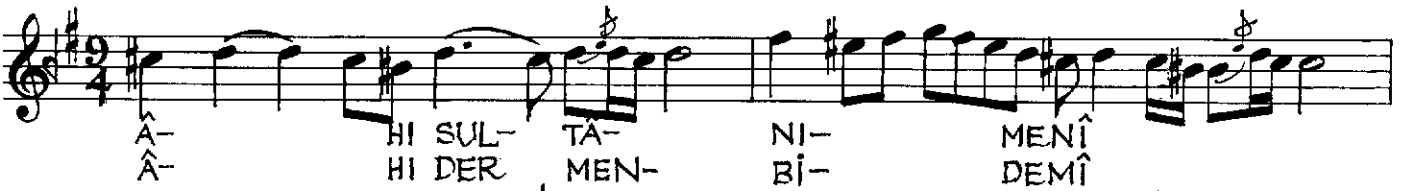
MÂ- NAZAREL- 'AY- NI/I- LÂ ĞAY- RI-KUM

UK- SI-MUBİL- LÂ- HĪ VE/Â- YÂ- TI- HÎ

Terennüm

DÖRDÜNCÜ SELÂM

SON PEŞREV

Düyek

Yürüksemâî

SON YÜRÜKSEMÂÎ

Zâvil-aşîrân Makamı

Bestecinin ihtirâî olan bu makam adından da anlaşılacağı gibi, Zâvil makamının Hüseyinî-aşîrân'da Uşşak ve Karcıgar çeşnisi ile terkibine dayanan "mürekkep" bir makamdır.

Hüseyinî-aşîrân, Bûselik-aşîrân, Sabâ-aşîrân vd. terkiblerdeki Dügâh perdesinde karar veren ilk makamların yerine, Rast perdesinde karar veren Zâvil makamı seçilmiştir. Zâvil makamı dizisinden iki perde daha aşağıda (Hüseyinî-aşîrân) karar verir. Makamın kullandığı diziler aşağıda gösterilmiştir.

Zâvil dizisi (ilk makam)

Zâvil dizisi (ilk makam)

Nişâbur çeşni

(Geçki) Çargâhta Nîkrîz (Kazac) Yerin de Nîkrîz

Uşşak çeşni

Hüseyinî-aşîrân'da Karcıgar ve Uşşak dizi

İnci bir seyir gösterir. Mâhûr makamı ile seyre başlar. Nîkrîz makamı ile karışık kullanılarak Zâvil makamı işlenirken yerinde Nîkrîz dizisinin bir dörtlü yukarıdan paraleli olan çargâhta Nîkrîz kullanılarak zemin tamamlanır. Yerinde Nîkrîz'e Hüseyinî-aşîrân'da Karcıgar dizileri eklenerek Hüseyinî-aşîrân'da Uşşak çeşnisi ile karar verir. Meyân geçkileri için, Hüseyinî'de: Nişâbur, Sabâ, Dügâh, Nim-hıcaz'da: Bestenigâr, Dügâh'ta: Bûselik, Muhayyer-bûselik, Bayâtî-araban Bûselik makamları seçilebilir.

Bayâtî araban

Hüseyinî'de Sabâ

Bayâtî-araban Bûselik

Nim-hıcaz'da Bestenigâr

Bestecinin üç yeni mürekkep makamının ikincisi olarak 1987 yılında meydana getirilmiştir. Zâvil-aşîrân Mevlevî Âyin-i Şerîf'inden başka aynı makamda bir klâsik fasıl ve şarkıları mevcuttur (C.4).

Not: Makâmın muhtevâsı eserler incelendiğinde daha iyi anlaşılacaktır.

ZÂVİL-AŞİRÂN ÂYİN-İ ŞERİFİNİN NUTK-I ŞERİFİ
ve TÜRKÇE NAZMEN MEÂLİ

BİRİNCİ SELÂM

Perde berdâr, ey hayatî, cân u cân efzâyimen
Gam-küsâr ü hem-nişîn ü mûnis-î şebhâyimen

Ey şinîde vakt ü bîvakt ez vücûdem nâlehâ
Ey fükende âteşî der-cümle-î eczâyimen

İmşeb ez şebhâ-yi tenhâ-îst, rahmî kün biyâ
Tâ behânem ber tû imşeb defter-î sevdâyimen

(Divân-ı Kebîr, 4/1963)

*Cânıma canlar katan can, perdeni kaldır da gel
Derdime hemderd olup leyl-ü-nehar dost ol da gel*

*Herbir uzvum âteş-î aşkınla dâğdâr, sevgilim
Râhat olmaz nâle vü feryâdımı bir duy da gel*

*Yalnızım, yalnız gecem sensiz ölümden bir beter
Dinle gel bak kıssa-i sevdâmi, lûtfet, kal da gel*

Ey cihân-î âb u gül, tâ men terâ bişnõhtem
Sad hezârân mihnet ü renc ü belâ bişnõhtem
Şâh-i bâlâ z'an reved zîrâ zi-bâlâ âmedest
Sûy-i aslî biştâzem k'aslırâ bişnõhtem

*Aslı balçık dehr-i dünü bildiğim gündenberi
Düştü cismim bir belâdan bin belâyaya durmadan
Boy atan dal arş-ı âlâdan inipdür, yükselir
Ben de çıksam aslıma, mâdemki aslım andadır*

İy zeban kâsır zi 'add-î cûd-i lâ-tühsâyi tû
K'ey zebânem şûkr kerded der-hor-î âlâyi tû
Özr-i taksîrâtımâ çendan ki taksîrâtımâ
Şûkr-i ni'methâyi tû çendan ki ni'methâyi tû

*Haddi sonsuz lûtfunu saymakta dil âciz kalır
Şükreder bak sözlerim, nûrunla her an nûr olur
Arz-ı özrüm öyle çok ki! Cürm ü taksîrim kadar
Nîmetin şüküründen artık, vah ki şükürüm pekçok az!*

İKİNCİ SELÂM

Sultânmenî, sultânmenî
Ender dil-u-cân îmânimenî
Dermen bidemî men zinde şevem
Yek can çi şevêd, sad cânimenî

*Sultansın bana, sultansın bana
Canda-gönülde îmansın bana
Nefhedersen sen diriltirsın beni
Bir can ne demek, bin cansın bana!*

Sîmin-zekanâ, sēng-dilâ, lâle-izârâ
Hoş kün be-nigâhî dil-i ğamperverimârâ
În kâleb-i fersûde ger ez-kûyitü dürest
El kalbi 'alâ bâbîke leylen ve nehârâ

*Taş kalpli, gümüş çehreli, ey gonca yanaklı
Aşkınla yanan gönlüme bir bak da sevindir
Fersûde vücûdum sizin ellerden uzaksa
Kalbim kapının bak gece-gündüz eşîğinde*

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Çün hemē yârânimâ reftend ü tenhâ mandiim
Yâr-i tenhâ mandegân râ dembedem mîhandiim
Cümle yârân çün hayâl ez-pîşimâ ber hâstend
Mâ-hayâl-î yâri hod râ pîş-i hod benşandiim

(Divân-ı Kebîr, 3/1597)

*Gitti bir bir hep bütün dostlar da kaldık bir başa
Kimsesizler dostu nerde? Gelse keşke dıysa da!
Sanki dostlar bir hayâlmîş, bak hemen kayboldular
Biz de nâçâr yar hayâlin çektik aldık karşıya!*

Ey ki hezâr âferin, bû nice sultân olur
Kûlî olan kîşiler hüsrev ü hâkân olur
Her ki bugün Vêled'ê înanuben yüz süre
Yohsul isē bây olur, bây ise sultân olur

Âşık ki te vazû nenümâyed, çi küned?
Şebhâ beri kûyitü neyâyed, çi küned?
Ger bûse dihed zülfitü râtîre meşev,
Divâne ki zencîri neyâyed, çü küned?

*Ne yapar sevgili alçakdili göstermez de?
Ne yapar her gece çevrende dönüp durmaz da?
Kararıp kızma sakın saçların öpmekse işi,
Ne yapar bir deli zencîri bulup emmez de?*

Âh(1) mine'l-âşk(1) ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî
Mâ-nazare'l-ayni ilâ ğayrikum
Uksimu bi'llâhi ve âyâtihî

*Ah bu aşktan, cilvesinden el'aman!
Yakdı cismim yangınıyla, el'aman!
Senden özge kimseye bakmaz gözüüm,
Rabbe ve âyetlerinē bin yemin!*

Hâce beyâ, hâce beyâ, hâce diger bâri beyâ!
Def'-i medîh, def'-i medîh, ey meh-i ayyâri beyâ!
Yâr-i merâ, gâr-i merâ, aşk-i cigerhâri-merâ,
Yâri tÿyî, gâri tÿyî, hâce nigh-bâri-merâ!

*Gel hocam gel, gel de hep gel, başka zamanlarda gel
Bıktım övmekten seni ay yüzlü oynak, kalk da gel
Sevgilimsin, sığnağımsın, kalbimi del, oy da gel
Yar da sensin, sığnağım da, göz-kulak ol, sev de gel*

DÖRDÜNCÜ SELÂM

(İKİNCİ SELÂM'ın birinci kıt'ası gibidir.)

(Nazmen tercümeleer besteciye aittir.)